

Bedeviye Bile Nazik

Nureddin Yıldız'ın 18.12.2011 tarihli (156.) Hayat Rehberi dersidir.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّمْ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.

Değerli kardeşlerim,

Allah Teâlâ, kulu Muhammed aleyhisselamı âlemlere rahmet olarak göndermiştir. Onun rahmet oluşunun ne anlama geldiğini biliriz: İnsanların ve her kime rahmet ise onların ebediyen cehennemde kalmalarını engelleyecek, Allah'ın rızasına ve cennete layık olmalarını sağlayacak dini getirdiği için rahmettir. İnsanlar bir âlem, hayvanlar bir âlem, ağaçlar bir âlem, cinler bir âlem... Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bütün âlemlere rahmettir.

Bunun içindir ki Allah, onun şeriatında ağaçların nasıl değerlendirileceğine dair kuralları da belirlemiştir. Cinler de Muhammed aleyhisselamın rahmetinden istifade etmişlerdir ki ateşten yaratılan mahlûklar oldukları hâlde Kur'an'a iman edip etmemekle mükellef tutulmuşlar, kitabımızın ifadesine göre kimi iman etmiş kimi etmemiştir.

Hepimizin bildiği bir hakikattir ki peygamberler daima en çok ihtiyaç duyulan yerlere gönderilirler. Hem sevgili Peygamber aleyhisselam Efendimiz hem diğer peygamberler, acil durum her nerede varsa oraya peygamber olarak gönderilmişlerdir. Eğer bir millet vahşette çok ileri gittiyse Allah Teâlâ önce o millete peygamber göndermiştir. Başka bir millet vahşette çok daha aşırılığa kaçmış, cehenneme daha hızlı yürümekteyse bu sefer onlara peygamber gönderilmiştir.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz de yeryüzünün en vahşi topluluğuna, çocukların diri diri gömüldüğü Arap yarımadası ve Mekke topraklarına gönderilmiştir. Bunun geldiği mana şudur: Resûlullah Efendimiz onu anlayacak, nazik, medenî insanlarla muhatap olmamıştır. Âlemlere rahmet olduğu için rahmetten en uzak ve kopuk millete gönderilmiştir. Bir tek Ebu Bekir'i vardı ki anlayışlı ve ahlaklı bir yüzle onu karşıladı, onun dışında karşısına çıkanlar insanlıktan kopmuş ve kendine bile merhameti olmayan kimseler, kitabımızın tabiriyle cahiliye bataklığında yüzen mahlûklardı.

Öldürme kelimesinden ürkmeyen, şarabı su niyetine içen, kendi babasının karısıyla bile babası ölünce evlenen bir topluluğun içine peygamber olarak gönderilen Peygamberimiz aleyhisselatu vesselam, veda hutbesini okumasının ardından bu fani âleme vedasıyla onları bıraktığında melekleri imrendirecek bir ahlaka sahiplerdi. Fakat şurasına dikkat etmek lazımdır ki o insanlar imtihana alınarak seçilmiş, barajı geçebilen zeki kimselerden oluşturulmuş bir grup değildi. Allah Teâlâ, Peygamber'inin önüne katiller ve canilerden oluşan bir yığın koymuş ve onları terbiye etmesini istemiş, meleklerle yarışacak ahlak inceliğinde olmalarını emir buyurmuştur.

Bu değişimin en büyük örneklerinden biri Ömer bin Hattab radiyallahu anh olmuştur. "Şu Muhammed'i öldüreyim" diye yola çıktıktan sonra onu cennetin en önemli sakinlerinden üçüncüsü hâline geldiği hâli arasındaki değişim... Zaten Allah'ın onlardan razı olması, en batık durumdan en değerli hâle gelmeleri nedeniyledir.

Pek çok hadis-i şerifte Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem karşılaştığı kitle "a'râb" diye tarif edilir. Buna biz Türkçe'de "bedevi" diyoruz, medeniyet görmemiş, köy-kasaba bilmeyen kimse demektir. Bu kişiler hanımından başka insan, devesi ve keçisinden başka da canlıyla muhatap olmamışlardır ve konuşma-nezaket bahislerinden habersizlerdir. Kaba ve kuralsızdırlar. Kur'an-ı Kerim onlardan söz ederken, "bedeviler kâfirlikte ve Allah'ın indirdiğini anlamamakta ziyadesiyle aşırıdırlar" buyurmaktadır. Yani normal gâvur da değillerdir.

Resûlullah aleyhisselam böyle kişilere son derece nezaketle davranmış, onlardan bile Allah'ın beğendiği kullar çıkarmıştır.

Bir keresinde bir bedevi, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemi ziyaret etmiş. Müslüman birinden söz ettiğimiz unutulmamalıdır ama kabalık yine o kabalık elbette. Peygamber aleyhisselam da tam onun geldiği sırada bir çocuğu seviyor, öpüyormuş. Adam, "Muhammed!" deyivermiş, "sen çocuğunu öpüyorsun, bizde adamın on çocuğu olur da hiçbirini öpmez." Anlayacağınız, 'delikanlı adam', 'kazak erkeği' imiş. Efendimiz aleyhisselam ona şöyle buyurmuş: *"Allah sizin kalbinize merhamet vermediyse ben ne yapayım."*

Bedevi karakteriyle ilgili başka hiçbir şey bilmesek asgarî bilgimizi bu hadisteki 'çocuklarını öpmeme' durumu herhâlde yeterli olurdu: Kendi çocuklarını bile öpecek kadar merhameti olmayan insanlardılar. Böyle bir topluluktan, insanlığı kurtaracak ve bağına basacak kadar merhamet dolu bir nesil çıkarılmıştır. Efendimiz aleyhisselam bunu yaparken de mucizeler göstermiş, duasının gücüyle işleri kolaylaştırmış değildir: Eğitimi, refleksleri ve sabriyle yapmıştır.

Cabir bin Abdillâh diyor ki: "Huneyn'den dönerken bir bedevi, Resûlullah aleyhisselamın yolunu kesti ve "Muhammed!" diye seslendi." Allah Teâlâ dahi Kur'an-ı Kerim'inde Efendimiz aleyhisselamı ismiyle çağırılmamış, "ey Peygamber" diye seslenmiş, adını anmaya kıyamamıştır.

Peygamber aleyhisselam ona ne istediğini sorunca, adam, "Allah'ın sana bol bol verdiği şu mallardan bana da ver, adil ol adil!" demiş. Efendimiz ona, *"be adam"* buyurmuş, *"eğer ben adaletle davranıyorsam hem ben helak oldum hem de yeryüzünde adalet kalmadı demektir."*

Adam yine, "ben anlamam, adil ol!" demiş. Müslüman, namaz kılıyor ama karakteri hâlâ süzgeçten geçmemiş, kabalık içinde yüzüyor. Ömer bin Hattab radiyallahu anh bu manzarayı görmüş de "ya Resûlallah, bırak da şu adamın boynunu vurayım" demiş. Bu bize gülümsenecek veya aşırı bir hareket gibi geliyor belki ama Peygamber sevgisinden, televizyon ekranında alenen Peygamber aleyhisselamın hanımına iftira edildikten sonra gece rahat uyuyup üstüne bir de izlediğini ertesi gün başkalarına anlatabilmeyi anlamak bizim gibilerin işidir; Ömer radiyallahu anhin anladığı sevgi böyle bir şey değildi. Onun anladığı, Resûlullah'ın adaletsiz olduğunu söyleyebilen dilin ait olduğu kafadan koparılmasıydı.

Hâlbuki Efendimiz aleyhisselam, Ömer radiyallahu anha dönerek şöyle söylemiş ki hadisenin esas ders kısmı burasıdır: "Bırak Ömer, insanlar 'Muhammed kendi adamlarını öldürüyor' demesinler" buyurmuş ve adama her ne istiyorsa verilmesini emretmiş.

Bedeviye bile bu kadar nazik, anlayışlı ve merhametli olan Peygamber aleyhisselam bizim de çocuklarımız, arkadaşlarımız ve çevremizle nasıl ilişki kuracağımızın örneğidir. Biz de bize karşı talebemizin, cemaat arkadaşımızın, çocuğumuzun, eşimizin çıkışlarında nasıl bir sinir ve sükûnet politikası izleyeceğimizi elbette Efendimiz aleyhisselamdan öğreneceğiz. Mesela eşimiz, "sen zalimin tekisin!" dediğinde, "demek zalimim ha!" diye karşılık verip hemen yaptırıma ve zora sarılmak başka, tatlı dille karşılık vermek başkadır.

Bir başka örneği Enes ibni Malik radiyallahu anh vermektedir. Şöyle anlatıyor:

Bir gün Efendimiz aleyhisselatu vesselam ile bir yere gidiyorduk. Cübbesi de üzerindeydi, kalın ve yün bir cübbe giyiyordu. Karşısına bir bedevi çıktı ve Peygamber aleyhisselamın cübbesini sıktı, sıktı, o kadar ki boynunda kan izi görüldü. Sonra dedi ki: "Muhammed! Allah sana mal veriyor, sen de bana versene, ne tutuyorsun elinde!"

Bir alacağı olduğundan ya da şirket ortaklığından dolayı değil, gelişigüzel istiyor. Dün Müslüman olmuş, bugün de düşünmüş ki Peygamber aleyhisselamın yanında duran mallardan kendisinin de hakkı var ve onları istemesi fena bir fikir değil! Ama nezaketten eser yok, istediğini Peygamber aleyhisselamı boğarak istiyor.

Enes ibni Malik şöyle devam ediyor: “Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem adama baktı, tebessüm etti, yanındakilere de adama istediği kadar mal vermelerini ve onu üzmemelerini buyurdu.”

Bir başka sefer, Peygamber aleyhisselamın zor durumda kalıp zamanında borç aldığı biri gelmiş ve “bana borcunu öde” demiş. Peygamber aleyhisselam, adama henüz borcun gününün gelmediğini hatırlatmış, üstelik elinde de borcunu ödeyecek birikim bulunmadığını söylemiş ki adam hemen, “olmaz Muhammed, olmaz!” deyivermiş, “alacaklı değil miyim?”

Medine’de maddî durumun sıkıntılı olduğu günlerde yaşanan bu hadiseyi gören ashab-ı kiramin da bakışlarıyla adamı ezmeye başladığını, adeta ‘dışarı çıkalım da senin hesabını görürüz’ demeye getirdiklerini müşahade edince, Efendimiz aleyhisselam, “*ne yapıyorsunuz*” buyurmuş, “*adam alacaklı, haklıdır, hak sahibinden yana tavır koyun.*”

Âlemlere rahmet olmak bu demektir. Muhatap olduğu böyle kimselerle yola çıkmış, bunları ıslah etmiş ve melekleri imrendirecek bir cemaati bu kimselerle oluşturmuştur. Bu insanlardan insanlığın önderlerini çıkarabilmek için böylesi büyük fedakârlıklar gerekiyordu. Gönül kazanmak kolay değil, Resûlullah aleyhisselam bunu biliyordu.

Hepimizin çocukluğumuzdan itibaren duyup bildiği Taif hadisesi henüz ders çıkarıp çıkaramadığımızın pek şüpheli olduğu hikâyelerdendir. Müşrikler Resûlullah aleyhisselamı ve ashabını Mekke’de kıştırıp iyice bunalttıklarında Peygamber aleyhisselam Taif halkından ki dayı çocuklarıdır, yardım istemeyi düşünmüştü. Onlar da “Allah senden başka deli bulamadı mı gönderecek” deyip çocukların ellerini taşlarla doldurdular, Peygamber aleyhisselamı Mekke’ye taşıyarak geri gönderdiler.

Bundan on sene sonra Resûlullah Efendimiz Mekke’yi fethedip Huneyn zaferini de elde edince Taif’e gitti. Taif o zamanlar kalesi bulunan bir şehirdi. On beş bin sahabiyle kale kuşatıldı ve şehrin bütün nüfusu bile sahabi ordusunun beşte biri kadar değildi. Taif halkı doğal olarak, on sene önceki taşlamanın intikamı için gelindiğini düşündü.

Kuşatma uzayınca Efendimiz aleyhisselam, kaledekilerin teslim olmayacağını anladı ve şehrin zorla ele geçirileceğini onlara bildirdi. Savunmadaki kale halkı, sahabilere karşı kızartılmış yağ dökmek dâhil bazı işler yaptılar. Peygamber aleyhisselam bunun üzerine kale dışında kalan bahçelerdeki hurma ağaçlarının kesilmesini emretti. Bu Taifliler’in senelerce aç kalmaları manasına geliyordu. Hurma ve üzüm ağaçları kesilmeye başlanınca kaledekiler baktılar ki iş pek iyi bir yere gitmiyor, burca çıkıp şöyle seslendiler: “Muhammed, akraba değil miyiz? Akrabalık hürmetine yapma bunu!”

Biraz önce kızarmış yağ döküp öldürdükleri orduya karşı akrabalıktan söz etme yüzsüzlüğünü gösterdiler. Âlemlere rahmet olan o mübarek insan, sahabilerine döndü ve “toplanın, gidelim” buyurdu, “çok güçlü bir bağın adını kullandılar.”

Hâlbuki on sene önce akraba değil miydiler, çocuklara taşlattıklarında?

Ve bir yıl bile dolmadan Taifliler toplanıp Medine’ye geldiler, kızgın yağın dahi yok edemediği merhamet önünde pes ederek Müslüman oldular.

Bugün bize o merhametten kalması gereken nedir? Çocuğunu evden atan, sigara içti diye oğlunu döven ve bir hatayı yıllarca affetmeyen baba bu peygamberin ümmetinden değil mi? Bedeviler gibi kaba saba insanlardan, meleklerden bile daha nazik insanlar çıkaran Peygamber’in ümmetinden olup da eşinin bir hatasını affetmemekte direten, onu yıllarca kinle hatırlayan biri öldüğünde ‘şefaate ya Resûlallah’ demekle bedavadan şefaate ulaşabilir mi?

Bedeviye merhamet gösteren Peygamber’in ümmeti ol ama yirmi-otuz yıllık eşine merhamet gösterme; olacak iş midir? Allah’ın dinini yaşatmak için kurulmuş bir makamda bulunan müftülerin de odasına gelenler “lan müftü!” diye söze başlayacaklar, o müftü de “buyurun” diye karşılık verecektir

ve esnaftan, dernekten şikâyet etmeyecektir –şayet makamı Resûlullah'ı temsil makamıysa, yok laik-bürokrat bir müessesenin makamıysa o başka tabii.

İmamlar, imamların imamı olan Muhammed aleyhisselamın mihrabında namaz kıldırıldıklarına göre şunu bileceklerdir: Allah onlara seçip seçip huriler ve melekler gibi cemaat göndermeyecektir. Elbette Peygamber'ine bile özel cemaat göndermediği, kaba saba adamları eğitmeyi emrettiği gibi bugünkü imamlara da içkicisini, hanımıyla kavgadan doğan kinini çıkarmaya çalışanı, işleri iyi gitmeyi gönderecektir. Karşısına bunlar da çıkan imam, tıpkı Peygamber aleyhisselamın davrandığı gibi davranacaktır.

İşte o zaman onun vekili olduğunu anlarız biz. Yoksa 'namaz kıldırma görevlisi' olmaktan öteye gidemez. Zira Resûlullah'ın vekili olmak elli kişiyi toplayıp umreye götürmek değildir, onun sistemini ve ahlak anlayışını yaşadığı asırda uygulamaktır.

Müslüman baba ve anne, Peygamber aleyhisselamın kaba bedevilere sabrettiği kadar kendi doğurduğu çocuğuna sabrediyor mu? Yoksa bizim sabrımızı da o mu etmiştir ve bugün bize kalan sabırsızlık mıdır? Yalnızca mevlit okuyup sahte gözyaşları akıtmakla mı Peygamber sevilir? Peygamber'ini sevmenin örneklerinin ne kadar ağır bedeller, fedakârlıklar gerektirdiğini yukarıda zikrettiğimiz örnekler fazlasıyla anlatıyor.

On sene önce akrabasını taşıyıp sonra bir de yine bu akrabalığa sığınarak af dileyen insanların örneği ortadayken, oğlu-kızı, eşi ile tartışıp dövüşen insanın onlarla hiç mi akrabalığı yok, insan düşünmez mi? Sakin olanla herkes iyidir; mühim olan deliyle, çılgınla, yaramazla, azgınla mümin kimliği kullanarak iş yürütmektir. Bir seneyi bulmadan çocuk yumuşaklığın ikna ediciliğine teslim olur. Ama iyice gücü bittikten, dayağın fayda etmediği seviyeye geldikten, evden atmanın ve harçlık vermemenin denenmesinden sonra "bari işi Allah'a havale edeyim" demek sabır değil çaresizliktir.

Resûlullah aleyhisselamı 'tarihten bir şahsiyet' olarak görmeyip kendimize örnek bilirsek onu davranışlarımızda örnek almak da zihnimizde oturacağı bir yer bulabilir. Fiilen ve realitede ümmet-i Muhammed'den olmak böyle mümkündür. Ahlakımız Resûlullah'a benzediği zaman ahlaklı olduk demektir. Bu siyaset bilhassa evlerimizde geçerlidir.

Bir dernek kuran, vakıf inşa eden kimseler de burada sözünü ettiğimiz doğrultuda beklentilere sahip olacak ve yöntemlerini burada sözünü ettiğimiz gibi şekillendirecektir. Yepyeni bir binaya tabelasını asan hiç kimse, yeryüzünün en ahlaklı ve melek gibi çalışma arkadaşlarıyla teşrik-i mesai edeceğini beklememelidir.

İmam olan, hoca efendilik eden hiç önüne diz çöküp sessiz sedasız oturan ve her denileni uygulayan bir cemaat bekleyebilir mi? O adam zaten hocası gibi olmuş demektir, niye hocaya gelsin bir daha. Bir doktor hiç "hasta olan benim muayenehaneme girmesin, ben sağlamları muayene ederim" diyebilir mi? Hocaya, imama ağzı kokan, üstü şarap damlayan gelecektir ve hocanın kurtaracağı da o kimsedir. Yedi kere hacceden, her hafta hatim indiren ihtiyar camiye geliyor da bizim imam efendi onu pek seviyor. Öyle kaç kişi bekleyebilirsin ki? Resûlullah aleyhisselamın böyle bir Ebu Bekir'i vardı, geri kalanlar?

Bu işin özü şudur: Peygamber aleyhisselam Efendimiz, onun önünde adeta gözünü bile fazla kıpırdatmayacak denli edepli bir hâli olan Ebu Bekir'ine karşı nazikti, merhametliydi, alttan alırdı, mütevazıydı; ama kaba saba adamlara karşı da böyleydi o. Müşrik, putperest adamlara bile merhamet taşıyor, şefkatle muamele ediyordu ve bu tavrı nice kâfiri Müslümanlığa döndürmüştü.

Hiçbir baba da merhamet dışında bir yolu; harçlık vermemeyi, sopa göstermeyi, evden uzaklaştırmayı Resûlullah'a mal edemez.

أَلْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّم عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.